

Fylgiskjal.**VALFRJÁLS BÓKUN
VIÐ SAMNINGINN UM RÉTTINDI FATLAÐS FÓLKIS**

Ríkin sem eiga aðild að bókun þessari hafa orðið ásátt um eftirfarandi:

1. gr.

1. Aðildarríki að bókun þessari („aðildarríki“) viðurkennir vald nefndarinnar um réttindi fatlaðra („nefndarinnar“) til þess að taka við og fjalla um orðsendingar frá og fyrir hönd einstaklinga eða hópa einstaklinga sem falla undir lögsögu þess og telja sig þolendur brots þess á ákvæðum samningsins.
2. Nefndin skal ekki taka við orðsendingu sem varðar aðildarríki að samningnum sem ekki er aðili að bókun þessari.

2. gr.

Nefndin telur orðsendingu ótæka þegar:

- a) orðsendingin er nafnlaus,
- b) orðsendingin telst misnotkun á þeim rétti að senda slíkar orðsendingar eða fer í bága við ákvæði samningsins,
- c) nefndin hefur þegar kannað sama mál eða það hefur verið eða er viðfangsefni annarrar alþjóðlegrar rannsóknar eða sáttagerðar,
- d) öll úrræði, sem viðkomandi stendur til boða innanlands, hafa ekki verið reynd til hlítar. Þessi regla gildir ekki þegar beiting viðkomandi úrræða dregst ótilhlýðilega á langinn eða ólíklegt má telja að hún færi viðkomandi raunverulegar bætur,
- e) hún er augljóslega illa grunduð eða ekki nægilega rökstudd eða þegar
- f) þeir verknaðir sem eru efni orðsendingarinnar áttu sér stað áður en bókun þessi öðlaðist gildi gagnvart hlutaðeigandi aðildarríki, nema fyrrnefndir verknaðir hafi endurtekið sig eftir þá gildistöku.

3. gr.

Nefndin skal, þrátt fyrir ákvæði 2. gr. bókunar þessarar, vekja athygli hlutaðeigandi aðildarríkis í trúnaði á öllum orðsendingum sem henni berast. Viðtökuríkið skal senda nefndinni skriflegar útskýringar eða yfirlýsingar innan sex mánaða þar sem málið er reifað og úrbætur kynntar, ef um þær er að ræða, sem hlutaðeigandi ríki kann að hafa gert.

4. gr.

1. Nefndin getur, hvenær sem er eftir að henni berst orðsending og áður en ákvörðun um inntak hennar hefur verið tekin, sent hlutaðeigandi aðildarríki beiðni til skjótrar umfjöllunar þess efnis að aðildarríkið geri bráðabirgðaráðstafanir sem kunna að vera nauðsynlegar til þess að koma í veg fyrir hugsanlegt óbætanlegt tjón fyrir þolandann eða þolendur ætlaðs brots.
2. Þótt nefndin notfæri sér rétt sinn skv. 1. mgr. þessarar greinar jafngildir slíkt ekki ákvörðun um að orðsending sé tæk eða ákvörðun um inntak hennar.

5. gr.

Fundir nefndarinnar skulu vera lokaðir þegar hún fer yfir orðsendingar samkvæmt bókun þessari. Að yfirferð lokinni skal nefndin senda hlutaðeigandi aðildarríki og beiðanda tillögur sínar og tilmæli, ef um þau er að ræða.

6. gr.

1. Berist nefndinni áreiðanlegar upplýsingar, sem gefa til kynna alvarleg og markviss brot aðildarríkis gegn réttindum sem sett eru fram í samningnum, skal hún bjóða aðildarríkinu að vinna með henni að rannsókn upplýsinganna og senda í því skyni athugasemdir við þær.

2. Nefndin getur, að teknu tilliti til athugasemda sem hlutaðeigandi aðildarríki kann að hafa sent og annarra áreiðanlegra upplýsinga sem hún hefur aðgang að, tilnefnt einn nefndarmann eða fleiri til þess að rannsaka málið og gefa nefndinni skýrslu hið fyrsta. Sé það réttlætanlegt og gefi aðildarríkið heimild til þess getur rannsóknin falist í heimsókn til yfirráðasvæðis þess.
3. Eftir að hafa yfirfarið niðurstöður fyrrnefndrar rannsóknar skal nefndin senda hlutaðeigandi aðildarríki þær, ásamt athugasemdum og tilmælum.
4. Hlutaðeigandi aðildarríki skal senda nefndinni athugasemdir sínar innan sex mánaða frá því að það móttækur niðurstöðurnar, athugasemdirnar og tilmælin sem nefndin hefur sent því.
5. Ríkja skal fullur trúnaður þegar fyrrnefnd rannsókn fer fram og leita ber samstarfs við aðildarríkið á öllum stigum meðferðar málsins.

7. gr.

1. Nefndin getur boðið hlutaðeigandi aðildarríki að fella inn í skýrslu sína skv. 35. gr. samningsins upplýsingar um ráðstafanir sem gerðar hafa verið í kjölfar rannsóknar sem er gerð skv. 6. gr. bókunar þessarar.
2. Nefndin getur, ef nauðsyn krefur og eftir að þeir sex mánuðir er um getur í 4. mgr. 6. gr. eru liðnir, boðið hlutaðeigandi aðildarríki að upplýsa hana um þær ráðstafanir sem gerðar hafa verið í kjölfar fyrrnefndrar rannsóknar.

8. gr.

Hvert aðildarríki getur, við undirritun bókunar þessarar eða þegar það gerist aðili að henni, lýst því yfir að það viðurkenni ekki valdsvið nefndarinnar sem kveðið er á um í 6. og 7. gr.

9. gr.

Aðalframkvæmdastjóri Sameinuðu þjóðanna skal vera vörsluaðili bókunar þessarar.

10. gr.

Bókun þessi skal liggja frammi til undirritunar af hálfu ríkja og svæðisstofnana um samvinnu, sem hafa undirritað samninginn, í aðalstöðvum Sameinuðu þjóðanna í New York frá 30. mars 2007 að telja.

11. gr.

Bókun þessi er með fyrirvara um fullgildingu þeirra ríkja sem hafa undirritað hana og fullgilt samninginn eða gerst aðilar að honum. Bókun þessi er með fyrirvara um formlega staðfestingu þeirra svæðisstofnana um samvinnu sem hafa undirritað hana og staðfest samninginn formlega eða gerst aðilar að honum. Bókunin skal liggja frammi til aðildar af hálfu sérhvers ríkis eða svæðisstofnunar um samvinnu sem hefur fullgilt samninginn, staðfest hann formlega eða gerst aðili að honum og hefur ekki undirritað bókunina.

12. gr.

1. Svæðisstofnun um samvinnu“ merkir stofnun sem fullvalda ríki á tilteknu svæði koma á fót og hefur vald, sem aðildarríki hennar fela henni, til þess að fara með málefni sem samningurinn og bókun þessi fjalla um. Svæðisstofnanir um samvinnu skulu greina, í skjölum sínum um formlega staðfestingu eða aðild, frá valdmörkum sínum með tilliti til mála sem samningurinn og þessi bókun fjalla um.
Þær skulu síðar meir tilkynna vörsluaðila um hverja þá breytingu sem verða kann á valdmörkum þeirra og skiptir máli.
2. Vísanir til „aðildarríkja“ í bókun þessari eiga við fyrrnefndar stofnanir eins langt og valdsvið þeirra nær.
3. Að því er varðar 1. mgr. 13. gr. og 2. mgr. 15. gr. bókunar þessarar skal eigi telja með skjöl sem svæðisstofnun um samvinnu afhendir til vörslu.
4. Svæðisstofnanir um samvinnu geta, í málum sem eru á valdsviði þeirra, neytt atkvæðisréttar á fundi aðildarríkja með sama fjölda atkvæða og fjöldi aðildarríkja þeirra, sem eru aðilar að bókun

þessari, segir til um. Slík stofnun skal ekki neyta atkvæðisréttar síns ef eitthvert aðildarríki hennar neytir atkvæðisréttar síns og öfugt.

13. gr.

1. Bókun þessi öðlast gildi, með fyrirvara um gildistöku samningsins, á þrítugasta degi eftir að tíunda skjalið um fullgildingu eða aðild hefur verið afhent til vörslu.
2. Gagnvart sérhverju ríki eða svæðisstofnun um samvinnu, sem fullgildir bókun þessa, staðfestir hana formlega eða gerist aðili að henni eftir afhendingu tíunda skjalsins um slíka athöfn til vörslu, skal bókunin öðlast gildi á þrítugasta degi eftir að hlutaðeigandi ríki eða slík stofnun hefur afhent viðkomandi skjal sitt til vörslu.

14. gr.

1. Óheimilt er að gera fyrirvara sem eru í ósamræmi við markmið og tilgang bókunar þessarar.
2. Heimilt er að draga fyrirvara til baka hvenær sem er.

15. gr.

1. Sérhvert aðildarríki getur lagt fram breytingartillögu við bókun þessa og sent aðalframkvæmdastjóra Sameinuðu þjóðanna. Aðalframkvæmdastjórinn skal senda aðildarríkjunum allar breytingartillögur, ásamt beiðni um að sér verði tilkynnt hvort þau séu því meðmælt að haldinn verði fundur aðildarríkja í því skyni að fjalla um þær og afgreiða. Komi í ljós, innan fjögurra mánaða frá því að aðalframkvæmdastjórinn sendir fyrirnefndar tillögur, að minnst þriðjungur aðildarríkja sé meðmæltur því að fundur verði haldinn skal aðalframkvæmdastjórinn boða til fundarins á vegum Sameinuðu þjóðanna. Aðalframkvæmdastjórinn skal senda allsherjarþingi Sameinuðu þjóðanna sérhverja breytingartillögu, sem er samþykkt með tveimur þriðju hluta atkvæða fulltrúa þeirra aðildarríkja sem eru viðstaddir og greiða atkvæði, til samþykktar og í framhaldi af því öllum aðildarríkjum til staðfestingar.
2. Breyting, sem er tekin upp og samþykkt í samræmi við 1. mgr. þessarar greinar, öðlast gildi á þrítugasta degi eftir að fjöldi skjala um staðfestingu, sem hafa verið afhent til vörslu, jafngildir fjölda samningsríkja að tveimur þriðju þann dag þegar breytingin er samþykkt. Eftir það öðlast breytingin gildi gagnvart hvaða aðildarríki sem er á þrítugasta degi eftir að það afhendir skjal sitt um staðfestingu til vörslu. Breyting er aðeins bindandi fyrir þau aðildarríki sem hafa staðfest hana.

16. gr.

Aðildarríki getur sagt sig frá bókun þessari með skriflegri tilkynningu til aðalframkvæmdastjóra Sameinuðu þjóðanna. Úrsögnin tekur gildi einu ári eftir þann dag þegar aðalframkvæmdastjórinn veitir tilkynningunni viðtöku.

17. gr.

Texti bókunar þessarar skal liggja frammi í aðgengilegu sniði.

18. gr.

Textar bókunar þessarar á arabísku, ensku, frönsku, kínversku, rússnesku og spænsku eru jafngildir.

ÞESSU TIL STAÐFESTU hafa undirritaðir fulltrúar, sem til þess hafa fullt umboð ríkisstjórna sinna, undirritað bókun þessa.

OPTIONAL PROTOCOL TO THE CONVENTION ON THE
RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES

The States Parties to the present Protocol have agreed as follows:

Article 1

1. A State Party to the present Protocol ("State Party") recognizes the competence of the Committee on the Rights of Persons with Disabilities ("the Committee") to receive and consider communications from or on behalf of individuals or groups of individuals subject to its jurisdiction who claim to be victims of a violation by that State Party of the provisions of the Convention.
2. No communication shall be received by the Committee if it concerns a State Party to the Convention that is not a party to the present Protocol.

Article 2

The Committee shall consider a communication inadmissible when:

- (a) The communication is anonymous;
- (b) The communication constitutes an abuse of the right of submission of such communications or is incompatible with the provisions of the Convention;
- (c) The same matter has already been examined by the Committee or has been or is being examined under another procedure of international investigation or settlement;
- (d) All available domestic remedies have not been exhausted. This shall not be the rule where the application of the remedies is unreasonably prolonged or unlikely to bring effective relief;
- (e) It is manifestly ill-founded or not sufficiently substantiated; or when
- (f) The facts that are the subject of the communication occurred prior to the entry into force of the present Protocol for the State Party concerned unless those facts continued after that date.

Article 3

Subject to the provisions of article 2 of the present Protocol, the Committee shall bring any communications submitted to it confidentially to the attention of the State Party. Within six months, the receiving State shall submit to the Committee written explanations or statements clarifying the matter and the remedy, if any, that may have been taken by that State.

Article 4

1. At any time after the receipt of a communication and before a determination on the merits has been reached, the Committee may transmit to the State Party concerned for its urgent consideration a request that the State Party take such interim measures as may be necessary to avoid possible irreparable damage to the victim or victims of the alleged violation.
2. Where the Committee exercises its discretion under paragraph 1 of this article, this does not imply a determination on admissibility or on the merits of the communication.

Article 5

The Committee shall hold closed meetings when examining communications under the present Protocol. After examining a communication, the Committee shall forward its suggestions and recommendations, if any, to the State Party concerned and to the petitioner.

Article 6

1. If the Committee receives reliable information indicating grave or systematic violations by a State Party of rights set forth in the Convention, the Committee shall invite that State Party to cooperate in the examination of the information and to this end submit observations with regard to the information concerned.

2. Taking into account any observations that may have been submitted by the State Party concerned as well as any other reliable information available to it, the Committee may designate one or more of its members to conduct an inquiry and to report urgently to the Committee. Where warranted and with the consent of the State Party, the inquiry may include a visit to its territory.
3. After examining the findings of such an inquiry, the Committee shall transmit these findings to the State Party concerned together with any comments and recommendations.
4. The State Party concerned shall, within six months of receiving the findings, comments and recommendations transmitted by the Committee, submit its observations to the Committee.
5. Such an inquiry shall be conducted confidentially and the cooperation of the State Party shall be sought at all stages of the proceedings.

Article 7

1. Committee may invite the State Party concerned to include in its report under article 35 of the Convention details of any measures taken in response to an inquiry conducted under article 6 of the present Protocol.
2. The Committee may, if necessary, after the end of the period of six months referred to in article 6, paragraph 4, invite the State Party concerned to inform it of the measures taken in response to such an inquiry.

Article 8

Each State Party may, at the time of signature or ratification of the present Protocol or accession thereto, declare that it does not recognize the competence of the Committee provided for in articles 6 and 7.

Article 9

The Secretary-General of the United Nations shall be the depositary of the present Protocol.

Article 10

The present Protocol shall be open for signature by signatory States and regional integration organizations of the Convention at United Nations Headquarters in New York as of 30 March 2007.

Article 11

The present Protocol shall be subject to ratification by signatory States of the present Protocol which have ratified or acceded to the Convention. It shall be subject to formal confirmation by signatory regional integration organizations of the present Protocol which have formally confirmed or acceded to the Convention. It shall be open for accession by any State or regional integration organization which has ratified, formally confirmed or acceded to the Convention and which has not signed the Protocol.

Article 12

1. "Regional integration organization" shall mean an organization constituted by sovereign States of a given region, to which its member States have transferred competence in respect of matters governed by the Convention and the present Protocol. Such organizations shall declare, in their instruments of formal confirmation or accession, the extent of their competence with respect to matters governed by the Convention and the present Protocol. Subsequently, they shall inform the depositary of any substantial modification in the extent of their competence.
2. References to "States Parties" in the present Protocol shall apply to such organizations within the limits of their competence.
3. For the purposes of article 13, paragraph 1, and article 15, paragraph 2, of the present Protocol, any instrument deposited by a regional integration organization shall not be counted.
4. Regional integration organizations, in matters within their competence, may exercise their right to vote in the meeting of States Parties, with a number of votes equal to the number of their

member States that are Parties to the present Protocol. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right, and vice versa.

Article 13

1. Subject to the entry into force of the Convention, the present Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the deposit of the tenth instrument of ratification or accession.
2. For each State or regional integration organization ratifying, formally confirming or acceding to the present Protocol after the deposit of the tenth such instrument, the Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the deposit of its own such instrument.

Article 14

1. Reservations incompatible with the object and purpose of the present Protocol shall not be permitted.
2. Reservations may be withdrawn at any time.

Article 15

1. Any State Party may propose an amendment to the present Protocol and submit it to the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall communicate any proposed amendments to States Parties; with a request to be notified whether they favour a meeting of States Parties for the purpose of considering and deciding upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a meeting, the Secretary-General shall convene the meeting under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of two thirds of the States Parties present and voting shall be submitted by the Secretary-General to the General Assembly of the United Nations for approval and thereafter to all States Parties for acceptance.
2. An amendment adopted and approved in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force on the thirtieth day after the number of instruments of acceptance deposited reaches two thirds of the number of States Parties at the date of adoption of the amendment. Thereafter, the amendment shall enter into force for any State Party on the thirtieth day following the deposit of its own instrument of acceptance. An amendment shall be binding only on those States Parties which have accepted it.

Article 16

A State Party may denounce the present Protocol by written notification to the Secretary-General of the United Nations. The denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

Article 17

The text of the present Protocol shall be made available in accessible formats.

Article 18

The Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts of the present Protocol shall be equally authentic.

IN WITNESS THEREOF the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed the present Protocol.